

Lähtettäjä:

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
puheenjohtaja@tringa.fi

Vastaanottaja:

Raaseporin kaupunki, kaavoitusyksikkö
Raaseporintie 37
10650 Tammisaari
kaavoitus@raasepori.fi

Muistutus Domarlandin aurinkoenergian tuotanto- ja sähkövarastointialuetta koskevasta suunnittelutarvehakemuksesta

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry:n (rek.nro 116.353, 4350 jäsentä loppuvuonna 2023) tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla).

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys Tringa ry on perehtynyt Neoen Renewables Finland Oy:n poikkeamislupa- ja suunnittelutarveratkaisuhakemukseen liitteineen ja lausuu mielipiteenään seuraavaa.

Yleistä

Hankkeen tarkoituksena on rakentaa aurinkoenergian tuotanto- ja sähkövarastointialue Raaseporin Karjaalle Lämpötrasketin (Lepinjärvi) länsi- ja lounaispuolelle. Aurinkovoimapuisto sijoittuisi kokonaisuudessaan noin 82 hehtaarin kokoiselle toimenpidealueelle. Tästä alueesta tuotanto- ja sähkövarastointialuetta olisi hakemuksen mukaan noin 69 hehtaaria (60 ha peltoa ja 9 ha metsää). Alueelta tulitaisiin hakemuksen mukaan poistamaan jonkin verran puustoa, ja alue mahdollisesti aidattaisiin turvallisuussyistä.

Uusiutuviin ja päästöttömiin energialähteisiin siirtyminen on välttämätöntä ja kannatettavaa. Aurinkovoimahankkeiden luonto- ja ympäristövaikutukset tulee kuitenkin arvioida huolellisesti ja sijoittaa tuotanto- ja varastointialueet siten, että kokonaispäästöjen vähentäminen ja hankkeen kokonaisvaikutusten hiilinegatiivisuus voidaan saavuttaa ja haitalliset vaikutukset luontoarvoihin kyetään minimoimaan.

Toteutuessaan hanke tulisi muuttamaan sekä välittömän toimenpidealueen että laajemman vaikutusalueen maankäyttöä huomattavasti. Lisäksi hankkeesta Lämpötrasketin Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvien haitallisten vaikutusten merkittävyyttä ei ole mahdollista luotettavasti arvioida ilman luonnonsuojelulain 35 §:n mukaista Natura-arviointia. Tringa katsoo, että hankkeelle ei tule myöntää poikkeamislupaa eikä myönteistä suunnittelutarveratkaisua, vaan hanke tulee toteuttaa maankäyttö- ja

rakennuslain 5 luvun mukaisen yleiskaavamenettelyn kautta. Aurinkovoimahankkeen ohjaaminen kaavoituksen kautta edustaa hyvää käytäntöä ja on välttämätöntä riittävien selvitysten ja hankkeen merkittävien vaikutusten riittävän arvioinnin sekä asianmukaisten osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksien turvaamiseksi.

Hankkeen vaikutukset Läppträsketin alueelle

Läppträsket on runsasravinteinen, kasvillisuudeltaan ja pesimälinnustoltaan erittäin arvokas ja monipuolinen järvi, joka kuuluu Natura 2000 -verkostoon (aluekoodi FI0100011) ja valtakunnalliseen lintuvesiensuojeluohjelmaan. Alue on Uudenmaan parhaita lintujärviä ja kansallisesti merkittävä (FINIBA) lintujärvi, tärkeä muutonaikainen levähdysalue ja kosteikkolintujen pesimäalue (Aintila & Ellermaa 2018, Ellermaa 2010). Hakemuksessa ei kyetä perustelemaan väitteitä siitä, että a) kokonaisuutena arvioiden hankkeessa olisi kyse vähäisestä rakentamisesta, että b) hanke ei vaikeuta erityisten luonnonarvojen säilyttämistä ja että c) hanke ei aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Toimenpidealueen itäosassa tulnaisiin hankkeen toteutuessa hakkaamaan Natura-alueeseen rajautuvaa edustavaa ja runsaasti lahoppua sisältävää kosteaa rantametsää (Liite 1, purppura rajaus). Alue on vaarantuneelle ja Uudellamaalla harvalukuiselle valkoselkätikalle tärkeää elin- ja pesimäympäristöä, ja alueen hakkaaminen hävittäisi valkoselkätikan alueen pesimälinnustosta. Rantametsän hävittäminen vaikuttaisi Natura-alueen suojeluperusteena olevista lajeista harmaapäätikkaan. Lisäksi hankkeen toteuttaminen hyvin todennäköisesti vaatisi rantametsän alueen kuivattamista ojittamalla, joka lisäisi Läppträskettiin valuvien ravinteiden ja kiintoaineksen määrää ja heikentäisi Natura-alueen luonnonarvoja.

Todennäköistä ojittamista liittyy myös toimenpidealueen eteläisen osan turvemaalle, joka on osin luonnontilaista ojittamatonta suota (Liite 1, sininen rajaus). Myös tämän alueen ojittaminen johtaa Läppträskettiin kohdistuvan kuormituksen lisääntymiseen ja edelleen rehevöitymisen kiihtymiseen ja luonnonarvojen heikentymiseen. Läppträsketin luonnonarvoja heikentää jo nykyisellään ympäröiviltä alueilta tuleva hajakuormitus, ja kuormituksen lisäämisen sijaan järveen valuvien ravinteiden ja kiintoaineksen vähentäminen on luonnonarvojen turvaamisen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Läppträsketin Natura-alueen suojeluperusteena oleviin lintulajeihin kuuluu alueella levähtävien lajien osalta mm. metsähanhi (alalajin mukaan VU/CR), valkoposkihanhi (D1), laulujoutsen (D1), pikkujoutsen, ruskosuohaukka (D1), mustaviklo (NT) sekä suokukko (CR). Nämä lajit levähtävät ja ruokailevat paitsi järven alueella, myös toimenpidealueen pelloilla. Peltoalueiden laajamittainen muuttaminen aurinkovoiman tuotanto- ja varastointialueeksi voi näin ollen vaikuttaa Natura-alueen luontoarvoihin myös näiden lajien potentiaalista levähdys- ja ruokailualueita kaventamalla.

Edellä esitetyt seikat puoltavat sitä, että hankkeen vaikutukset luonnonarvojen säilymiseen ja ympäristöön tulee arvioida perusteellisesti ja kattavasti LSL 35 §:n edellyttämällä tavalla. Niin ikään hanke tulee ohjata yleiskaavaprosessin kautta, jotta sen vaikutukset voidaan MRL 9 §:n edellyttämällä tavalla luotettavasti arvioida riittäviin selvityksiin perustuen.

Toimenpidealueen läpi kulkee myös valtakunnallisen linnustonseurannan vakiolinja (15, Raasepori, Lillträsket). Luonnontieteellisen keskusmuseon koordinoima linnustonseuranta tuottaa arvokasta tietoa lintukantojen runsauden ja levinneisyyden vaihtelusta, ja tämän seurannan jatkuminen tulee turvata hankkeen mahdollisesti edetessä.

Lopuksi

Tringa vaatii, että Domarlandin aurinkoenergian tuotanto- ja sähkövarastointialuetta koskeva hanke ohjataan suunnittelutarveratkaisun sijaan yleiskaavaprosessin kautta, sillä hankkeen suunniteltu maankäyttö on mittakaavaltaan ja sijainniltaan liian merkittävää suunnittelutarveratkaisun kaltaisen väylän kautta edistettäväksi. Tämä on ainoa ja välttämätön keino arvioida hankkeen tosiasialliset vaikutukset Läppträsketin Natura-alueeseen ja turvata niin maankäyttö- ja rakennuslaissa kuin perustuslain 20 §:n 2 momentissa ilmaistu laaja osallistumis- ja vaikutusmahdollisuus ympäristöä koskevaan päätöksentekoon.

Tringa on MRL 173 §:n 1 momentissa tarkoitettu osallinen Århusin sopimuksen 2, 3 ja 6 artiklan huomioiden. Pyydämme Raaseporin kuntaa lähettämään MRL 174 §:n 3 momentin mukaisesti tiedon poikkeamispäätöksestä tämän muistutuksen osoitetiedoista löytyvään sähköpostiosoitteeseen.

Helsingissä 28.6.2024

Aleksi Mikola

Puheenjohtaja

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —

Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Lähteet:

Aintila, A. – Ellermaa, M., Maakunnallisesti tärkeät lintujen muutonaikaiset kerääntymäalueet Uudellamaalla. Tringa 1/2018.

Ellermaa, M., Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. Tringa 4/2010–1/2011.

Liitteet:

Liite 1. Valkoselkätikkareviirin ja suoalueen rajaukset.

Liite 1. Valkoselkätikkareviirin ja suoalueen rajaukset.

